

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060302

DOM
2021-01-27
Stockholm

Mål nr
M 8091-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-06-24 i mål nr M 5726-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Jönköpings kommun
Tekniska nämnden

Motpart

Strömsbergsföreningen

SAKEN

Dispens från biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § miljöbalken för avverkning av alléträd på fastigheten X i Jönköpings kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens domslut punkten 2 fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Jönköpings läns beslut 2019-10-28 i ärende nr 521-6390-2019.

Dok.Id 1663593

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

BAKGRUND

Efter ansökan av Jönköpings kommun beslutade Länsstyrelsen i Jönköpings län den 28 oktober 2019 att bevilja dispens från det generella biotopskyddet för att avverka fyra träd i allén längs Strömsbergsvägen på fastigheten X i Jönköpings kommun. Länsstyrelsen förenade beslutet med villkor bland annat avseende tidpunkt för avverkning och återplantering. Beslutet överklagades bland annat av Strömsbergsföreningen till mark- och miljödomstolen som i den nu överklagade domen upphävde länsstyrelsens beslut om dispens avseende tre av träden.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kommunen har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa länsstyrelsens beslut att bevilja dispens.

Strömsbergsföreningen har medgett yrkandet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

De träd som dispens sökts för ingår i en allé som omfattas av det generella biotopskyddet. Frågan om dispens ska prövas på det nu föreliggande underlaget.

Jönköpings kommun har till Mark- och miljööverdomstolen gett in ny utredning avseende trädens vitalitet. Strömsbergsföreningen har bland annat anfört att träden numera är döda och bör avverkas. Utredningen visar att de aktuella träden har en mycket dålig vitalitet och att de utgör en avsevärd säkerhetsrisk genom till exempel nedfallande grenar. Förutsättningar för dispens föreligger därmed. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och länsstyrelsens beslut fastställas.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Lars Olsson, referent, och Margaretha Gistorp samt tekniska rådet Yvonne Eklund.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Rebecka Jungstedt.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-06-24
meddelad i
Växjö

Mål nr M 5726-19

PARTER

Klagande

1. Strömsbergsföreningen,
2. M W

Motpart

1. Jönköpings kommun
2. Länsstyrelsen i Jönköpings län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Jönköpings läns beslut den 28 oktober 2019 i ärende nr 521-6390-2019, se bilaga 1

SAKEN

Dispens från biotopskyddet enl 7 kap. 11§ miljöbalken för avverkning av alléträd på fastigheten X Jönköpings kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar överklagandet från M W.
2. Mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsen beslut så att dispensen upphävs för träden som markerats med A, 1 och 3.
3. Mark- och miljödomstolen upphäver inhibitionsbeslutet den 6 december 2019.

Dok.Id 527795

Postadress
Box 81
351 03 Växjö

Besöksadress
Kungsgatan 8

Telefon
0470-560 100

E-post: mmd.vaxjo@dom.se
www.domstol.se/vaxjo-tingsratt

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Jönköpings län beslutade den 28 oktober 2019 att medge dispens från biotopskyddet för avverkning av fyra alléträd på fastigheten X , Jönköpings kommun. Sökande var Jönköpings kommun. På länsstyrelsens karta omnämns träden som A, 1, 3, och 7. De närmare omständigheterna framgår av det överklagade beslutet.

Länsstyrelsens beslut har nu överklagats av M W och Strömsbergsföreningen.

Mark- och miljödomstolen har i beslut den 6 december 2019 inhiberat det överklagade beslutet.

YRKANDEN M.M.

M W och Strömsbergsföreningen yrkar att:

1. Jönköpings kommun vetenskapligt säkerställer att aktuella almar i Strömsbergsallen är drabbade av almsjuka innan avverkning genomförs.
2. För den händelse almsjuka inte påträffas, ska Jönköpings kommun dels vitalisera almarna genom näringstillförsel, dels vaccinera almarna årligen mot almsjuka enligt modell från Stockholms stad. Vitalisering av gamla träd i stadsmiljö kan avsevärt förlänga livet på dem.
3. Beslutet att avverka almarna inhiberas tills dess att målet slutligt avgjorts. Almar med konstaterad almsjuka får avverkas.

Som skäl anförs bl.a. följande. Almarna har stora natur- och kulturvärden, och Jönköpings kommun har inte i tillräcklig grad säkerställt att de verkligen drabbats av almsjuka. Flera andra omständigheter talar istället för att de drabbats av torkstress. Som exempel på sådana omständigheter kan nämnas att området runt almarna är torrt samt att även andra trädslag i området uppvisat sjukdomssymtom. De klagande har själv låtit genomföra analyser av marken runt almarna som tyder

att vitalisering av almarna skulle vara möjlig. Jönköpings kommun har nöjt sig med en okulär besiktning av almarna för att bedöma sjukdomstypen, men detta är inte tillräckligt för att säkert fastslå att det rör sig om almsjuka. De klagande har själva låtit undersöka tre av träden som dispensansökan avser, och ett av dessa träd är drabbat av almsjuka. Detta träd bör undantas från inhibitionen och huggas ner.

Strömbergsföreningen har dessutom tillagt bl.a. följande. Om man vid avverkningen hade sparat en högstubbe hade man kunnat bibehålla en del av de biologiska värdena i det gamla trädet. Det går att plantera det nya trädet strax intill en kvarlämnad högstubbe utan att allén förlorar sin karaktär. Almar som drabbats av almsjuka ska inte när de är nedsågade placeras på en faunadepå eftersom stockar och grenar kan bli en spridningshärd för almsjuka. De bör brännas.

Länsstyrelsen i Jönköpings län vidhåller sitt beslut och hänvisar till det överklagade beslutet. Härutöver vill länsstyrelsen anföra följande. Dispens från biotopsskyddsbestämmelserna gavs då träden utgör en säkerhetsrisk för förbipasserande och personer som vistas i området. Det finns därför särskilda skäl för dispens. Situationen är fortfarande densamma, och länsstyrelsen anser därför att det fortfarande finns förutsättningar till att ge dispens från biotopsskyddsbestämmelserna.

Jönköping kommun, tekniska kontoret vidhåller sin ansökan om dispens. Man anför bl.a. följande. Enligt den bedömning som gjordes 2019 och som låg till grund för dispensansökan är tre almar sjuka i almsjuka och bör fällas för att sakta ned smittspridningen av sjukdomen. Efter en ytterligare inventering vecka 24 2020 av kommunens personal kvarstår bedömningen att samtliga tre träd har almsjuka och därför bör fällas och ersättas med nya träd av inhemsk art.

DOMSKÄL

Klagorätt

För att en enskild ska få rätt att överklaga ett beslut enligt miljöbalken, krävs enligt 16 kap. 12 § miljöbalken att beslutet eller domen angår den som klagat och att beslutet har gått honom eller henne emot (s.k. sakägare). Begreppet sakägare är inte direkt definierat i motiven till miljöbalken men innebär att en person ska vara konkret berörd av ett beslut för att erhålla klagorätt (prop. 1997/98:45 del 1 s. 483 f.). Konkret berörd är den som bl.a. kan anses vara knuten till ett intresse vilket är skyddat av rättsordningen. I mål som enbart rör prövning av vissa allmänna intressen anses som huvudregel varken närboende eller övriga enskilda ha rätt att föra talan (jfr t.ex. rättsfallen MÖD 2013:32, MÖD 2011:44 och MÖD 2004:55).

Bestämmelserna om biotopskydd i 7 kap miljöbalken syftar till att skydda allmänna intressen. M W har i sitt överklagande angett att hennes bostadsfastighet gränsar direkt till den aktuella allén och att hennes boendekvalitet påverkas om träden sågas ner. Detta är emellertid inte ett sådant intresse som gör att hon har klagorätt när det gäller beslutet om dispens från biotopskyddsbestämmelserna. Hennes överklagande ska därför avvisas.

Prövning i sak

Tillämpliga bestämmelser framgår i huvudsak av det överklagade beslutet. Utöver dessa ska särskilt nämnas bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken om allmänna hänsynregler och bevisbörda.

Av 2 kap. 1 § miljöbalken framgår bl.a. att när frågor prövas om tillåtlighet, tillstånd, godkännande och dispens enligt denna balk är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av 2 kap. miljöbalken iakttas.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Jönköpings kommun har endast genomfört en okulär besiktning av träden. Det saknas närmare uppgifter som styrker bedömningen att träden är angripna av almsjuka. Det är därför inte klarlagt att det finns särskilda skäl för dispens. De klagande har dock även gjort en egen undersökning, och det är nu ostridigt att ett av träden (nr. 7) faktiskt drabbats av almsjuka. Med anledning av ovanstående ska överklagan delvis bifallas och dispensen upphävas för träden A, 1 och 3. Mark- och miljödomstolen finner inte något skäl till att ändra de villkor som föreskrivits i beslutet om dispens.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 15 juli 2020.

Ann Westerdahl

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ann Westerdahl, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Martin Johansson.